

بررسی وضعیت مهارت های ارتباطی در دبیران تربیت بدنی متوسطه اول استان خراسان جنوبی

ایمان صفایی (نویسنده مسئول)^۱، علی محمدی گیو^۲

^۱ استادیار دانشکده تربیت بدنی، واحد بیرجند، دانشگاه آزاد اسلامی، بیرجند، ایران. I.safayi@gmail.com

^۲ دانشجوی کارشناسی ارشد، دانشکده تربیت بدنی، واحد بیرجند، دانشگاه آزاد اسلامی، بیرجند، ایران armaghan_star77@yahoo.com

چکیده

ارتباط یکی از قدیمی ترین و در عین حال عالی ترین دستاوردهای بشری و زمینه ساز زندگی اجتماعی ماست؛ همچنین، یکی از فرض های اساسی رفتار سازمانی، شناخت ویژگی های فردی و ارتباطی افراد به منظور دسترسی به بهره وری بیشتر و تحقق اهداف سازمانی است. هدف پژوهش حاضر بررسی وضعیت مهارت های ارتباطی در دبیران تربیت بدنی متوسطه اول استان خراسان جنوبی بود؛ تعداد ۸۰ دبیر به روش نمونه گیری تمام شمار به عنوان حجم نمونه انتخاب شدند. برای انتخاب نمونه از روش نمونه گیری خوشه ای تصادفی استفاده شد. ابزار پژوهش پرسشنامه استاندارد وضعیت مهارت های ارتباطی بارتون (۱۹۹۰) که روایی آن توسط گروهی از خبرگان و تحلیلی عاملی تاییدی و اعتبار آن توسط آلفای کرونباخ ($\alpha=0.91$) مورد تایید قرار گرفت. یافته های پژوهش نشان داد که وضعیت مهارت های ارتباطی در هر دو گروه دبیران مرد و زن مطلوب بود. به گونه ای میانگین مهارت های ارتباطی در دبیران زن به طور معنی دار از میانگین مهارت های ارتباطی در دبیران مرد بیشتر بود.

واژه های کلیدی: مهارت های ارتباطی، دبیران تربیت بدنی، استان خراسان جنوبی.

۱- مقدمه

یکی از فرض های اساسی رفتار سازمانی، شناخت ویژگی های فردی و ارتباطی افراد به منظور دسترسی به بهره وری بیشتر و تحقق اهداف سازمانی است؛ از این رو هدف این تحقیق بررسی اثرات مهارت های ارتباطی و ارتباطات بین فردی و نقش آن بر اثربخشی مدیران سازمان های ورزشی است.

ارتباط یکی از قدیمی ترین و در عین حال عالی ترین دستاوردهای بشری و زمینه ساز زندگی اجتماعی ماست. پژوهش های انجام شده نشان داده اند عواملی نظیر عزت نفس، مهارتهای بین فردی، برقراری ارتباط مطلوب، تعیین هدف و شناسایی ارزش های فردی در پیشگیری و کاهش ابتلای افراد به انواع ناهنجاریهای رفتاری و اختلالات روانی (مانند اضطراب، افسردگی و ...) و افزایش سلامت روان نقش موثری دارند. دنیای روزمره ی ما شاهد تغییرات سریعی است (شاکری، ۱۳۹۳). ارتباطات موثر گامی ضروری جهت همراهی با این تغییرات است. چرا که گسپیل روان اطلاعات به ارتباطات گویا، وابسته است. نیازهای زندگی امروز، تغییرات سریع اجتماعی فرهنگی، تغییر ساختار خانواده، شبکه گسترده و پیچیده ارتباطات انسانی و تنوع، گستردگی و هجوم منابع اطلاعاتی انسان ها را با چالشها، استرسها و فشارهای متعددی روبرو نموده است که مقابله مؤثر با آنها نیازمند توانمندیهای روانی اجتماعی میبا شد. فقدان مهارتها و تواناییهای عاطفی، روانی و اجتماعی افراد را در مواجهه با مسائل و مشکلات آسب پذیر نموده و آنها را در معرض انواع اختلالات روانی، اجتماعی و رفتاری قرار میدهد (Kayvnd et al. 2009). مهارتهای ارتباطی نیز بخش مهمی از مهارتهای زندگی هستند که به عنوان توانایی برقراری ارتباط موثر و کارآمد با دیگران که منجر به بروز پاسخ می شود و به نظر میرسد که حوزه های زیر مجموعه مهارت های ارتباطی (مهارت گوش کردن، توانایی دریافت و ارسال پیامهای کلامی و غیرکلامی، ارتباط توام با قاطعیت، بینش نسبت به فرآیند ارتباط و کنترل عاطفی)، متناسب با اثربخشی و اهمیت خود، مورد توجه قرار نگرفتهاند، چرا که پژوهش های انگشت شماری در رابطه با اهمیت و اثربخشی آنها انجام شده است. در حالیکه آموزش این مهارتها منجر به ارتقای بهداشت روانی دبیران، غنای روابط انسانی، افزایش سلامت و رفتارهای سالم در سطح محیط کار و جامعه میگرددند. مهارت های ارتباطی بعنوان بخشی از مهارتهای زندگی هم به صورت یک راهکار جهت ارتقای سلامت روانی و هم به صورت ابزاری قوی در دست متولیان سلامت روانی جامعه در جهت توانمندسازی جوانان در ابعاد روانی اجتماعی می توانند مورد استفاده قرار گیرند (حسینی، ۱۳۹۲).

با توجه به مطالبی که بیان شد مشخص شد که مهارت های ارتباطی به عنوان عنصر مهم برای سازمان ها و علی الخصوص آموزش و پرورش به واسطه ارتباطه دبیران به عنوان الگو با سایر افراد جامعه تلقی می شود. با توجه به این اهمیت در سال های اخیر این پدیده، توجه بسیاری از محققان و دست اندرکاران این حوزه را به خود جلب کرده است. بنابراین هدف پژوهش حاضر این است که وضعیت مهارت های ارتباطی در دبیران تربیت بدنی مقطع متوسطه اول استان خراسان جنوبی به چه صورت می باشد؟

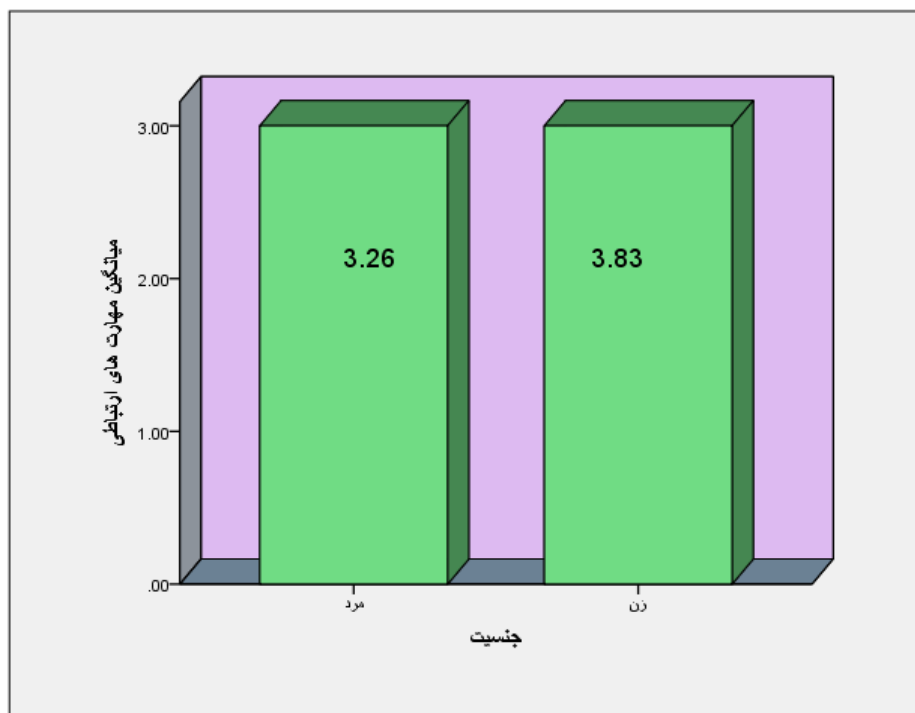
۲- روش شناسی تحقیق

تحقیق حاضر از نوع کاربردی بوده و چون محقق به دنبال بدست آوردن اطلاعات درباره دیدگاه ها و نظرات مدیران و کارشناسان از طریق پرسشنامه می باشد ماهیت تحقیق در دسته تحقیقات توصیفی تحلیلی قرار گرفت. جامعه تحقیق دبیران تربیت بدنی متوسطه اول استان خراسان جنوبی بودند. در این میان ۸۰ نفر (۴۰ خانم و ۴۰ مرد) به عنوان حجم نمونه بر اساس خوشه ای تصادفی انتخاب شدند. ابزار تحقیق پرسشنامه استاندارد وضعیت مهارت های ارتباطی بارتون (۱۹۹۰) بود. روایی آن توسط گروهی از خبرگان و تحلیلی عاملی تاییدی و اعتبار آن توسط آلفای کرونباخ ($\alpha=0.91$) مورد تایید قرار گرفت. تجزیه و تحلیل داده ها توسط آمار توصیفی و استنباطی (تحلیل عاملی تاییدی - کلموگروف اسمیرنوف - تی تک نمونه ای و تی مستقل) و با استفاده از نرم افزار SPSS نسخه ۲۳ صورت گرفت.

۳- یافته های پژوهش

در مجموع ۸۰ نفر پاسخ گوی پرسشنامه ها بوده که ۴۰ نفر آنان را آقایان و ۴۰ نفر از آنان را بانوان تشکیل دادند. در این میان بیشتر دبیران در بازه سابقه خدمت بین ده تا بیست سال قرار داشتند و مابقی کمتر از ده سال سابقه خدمت داشتند. همچنین اکثریت دبیران متأهل بوده و دارای مدرک کارشناسی می باشند. بیشترین میانگین وضعیت درآمد دبیران به درآمد مابین ۱۵۰۰۰۰۰ تا ۲۵۰۰۰۰۰ بود. اکثریت دبیران در هفته مابین پنج تا ده ساعت فعالیت ورزشی داشتند و بیشترین سابقه فعالیت در رشته ورزشی در بازه زمانی مابین پنج تا ده سال در دبیران تربیت بدنی را شامل می شد.

بررسی میانگین تعهد سازمانی در دو استان حاکی از آن بود که اختلاف معنی داری بین متوسط مهارت های ارتباطی دبیران مرد و زن تربیت بدنی مقطع متوسطه استان خراسان جنوبی وجود دارد. به عبارتی دیگر متوسط مهارت های ارتباطی دبیران زن (با میانگین ۳/۸۳) به طور معنی داری از متوسط میانگین مهارت های ارتباطی دبیران مرد (با میانگین ۳/۲۶) بیشتر است. (نمودار ۱).

نمودار (۱): میانگین مهارت های ارتباطی در دبیران تربیت بدنی مقطع متوسطه اول استان خراسان جنوبی

یافته های تحقیق حاصل از آزمون تی تک نمونه ای نشان داد که مهارت های ارتباطی در دبیران تربیت بدنی متوسطه اول استان خراسان جنوبی از وضعیت مطلوبی برخوردار است (جدول ۱).

جدول (۱) : آزمون تی تک نمونه ای با عدد ملاک ۳ برابر مهارت های ارتباطی

آزمون تی یک نمونه ای با عدد ملاک ۳						
فاصله اطمینان ۹۵ درصد برای اختلاف میانگین	حد پایین	حد بالا	اختلاف میانگین با عدد ۳	سطح معنی داری	درجه آزادی	t آماره
						مهارت های ارتباطی

۴- بحث

انسان به عنوان موجودی اجتماعی برای رفع نیازهای زندگی فردی و اجتماعی خود و رسیدن به اهداف سازمانی نیازمند ارتباط و تعامل با سایر همنوعان خود است. یکی از فرضهای اساسی رفتار سازمانی، شناخت ویژگیهای فردی و ارتباطی افراد به منظور دسترسی به بهره وری بیشتر به این نکته اشاره میکند که از آنجا که تحقق اهداف سازمانی است. مدیران موفق در دستیابی به اهداف سازمانی در اندیشه پیشبینی، هدایت، کنترل و تغییر رفتار کارکنان هستند و این روند با توجه به تفاوتهای فردی و گسترش ارتباطات انسانی در دنیای امروز و تفاوتهای فرهنگی در جوامع مختلف نیازمند تحقیقات گستردهای است (یوسفی، ۱۳۷۶). ایجاد ارتباط، احساس اجتماعی بودن را در انسان بر می انگیزد و در برقراری این ارتباط فرد به مهارتهای تازه و طرز فکرهای جدید دست مییابد، تا جایی که سازمانها گسترده تر میشوند (سیمپاریان، ۱۳۹۵).

۵- نتیجه گیری

در این تحقیق یافته ها حاکی از آن بود که وضعیت مهارت های ارتباطی در دبیران تربیت بدنی مقطع متوسطه اول استان خراسان جنوبی از وضعیت مطلوبی برخوردار بود. یافته های پژوهش نشان داد که وضعیت مهارت های ارتباطی در دبیران زن تربیت بدنی نسبت به دبیران تربیت بدنی کرد از میانگین بالاتری برخوردار بود. با توجه به اهمیت مهارت های ارتباطی نیز پیشنهاد می گردد این موضوع بیش از پیش در دستور کار مدیران فوقانی آموزش و پرورش قرار بگیرد به گونه ای که حتی در مراکز تربیت معلم به این موضوع اهمیت داده شده و آموزش داده شود. زیرا مهم ترین عنصر تعلیم و تربیت، برقراری ارتباط سازنده با دانش آموزان، همکاران، اولیا و... است.

۶- مراجع

- [1] حسینی نسب سید داوود و عظیمی کهن خاطره (۱۳۹۲). بررسی وضعیت مهارت های ارتباطی کارکنان اداری و رابطه آن با رضایت ارباب رجوع (معلمان) آموزش پرورش. نشریه آموزش و ارزشیابی (علوم تربیتی): پاییز ۱۳۹۲، دوره ۶، شماره ۲۳؛ از صفحه ۱۳ تا صفحه ۳۰.
- [2] سیمپاریان کوثر، سیمپاریان قاسم و تدریس تبریزی معصومه (۱۳۹۵). بررسی تاثیر آموزش مهارتهای ارتباطی بر کاهش اضطراب اجتماعی و بهبود روابط بین فردی دانش آموزان دختر رشته ریاضی فیزیک پایه سوم دبیرستان های شهر تهران. فصلنامه پژوهش های کاربردی در روان شناسی تربیتی.
- [3] شاکری زنگیر، ابراهیم (۱۳۹۳). رابطه ای بین راهبردهای مدیریت تعارض و مهارتهای ارتباطی مدیران با سلامت سازمانی در مدارس متوسطه، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی دانشگاه محقق اردبیلی. سلاجقه، پیمان (۱۳۸۰): بررسی تأثیر عوامل مؤثر بر تعهد سازمانی مدیران سطوح مختلف در صنایع کرمان.
- [4] صائمان، صدیقه (۱۳۷۸)، ارتباطات انسانی، ماهنامه علمی - آموزشی تدبیر، شماره ۷۷.
- [5] یوسفی، بهرام (۱۳۷۶). طراحی و تبیین الگوی ارتباطات سازمانی (در سازمان تربیت بدنی)، رساله ی دکتری، دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی دانشگاه تهران.

- [6] Kayvand, F., Shafiabadi, A. and Sudani, M., 2009. The effectiveness of social skills training on anxiety of male students in the first year of secondary education in the city of Ahvaz zone 4. *Journal of Applied Psychology and research*, 42, pp. 1-24. [In Persian]

Studying the status of communication skills in first grade secondary school teachers in South Khorasan Province

1-Iman Safayii (Responsible Author), 2-Ali Mohammadi Giv

¹.Assistant Professor, Faculty of Physical Education, Birjand Branch, Islamic Azad University, Birjand, Iran, E-mail: I.safayi@gmail.com

²Graduate Student, Faculty of Physical Education, Birjand Branch, Islamic Azad University, Birjand, Iran, E-mail: armaghan_star77@yahoo.com

Abstract. Communication is one of the oldest and at the same time the most excellent of human achievements and the foundation of our social life. Also, one of the basic assumptions of organizational behavior is the recognition of individual and communicative characteristics of individuals in order to achieve more productivity and achieve organizational goals. The purpose of this study was to investigate the status of communication skills in the first high school teachers of South Khorasan Province; the number of 80 teachers were selected by sampling method as the sample size. A random cluster sampling method was used to select the sample. The instrument of the research was Barton's Standard Relationship Communication Skills Questionnaire (1990), whose validity was confirmed by a group of experts and a confirmatory factor analysis and validated by Cronbach's alpha ($\alpha = 0.91$). The findings showed that the status of communication skills in both male and female teachers was desirable. In average, communication skills in female teachers were significantly higher than the average quality of working life in men teachers.

Keywords Communication skills, Physical education teachers, South Khorasan Province